

alligevel, at der hverken i den ene eller i den anden Henseende kan være afgjørende Grunde til Sinder for at gaa den Vej, som Ministeriet er flaaet ind paa, navnlig efter det Præcedents, som foreligger fra Bispetienderne. — Disse korte Bemærkninger har jeg ikke villet undlade at udtale, for at klare min egen Stilling til Sagen i dens Almindelighed. Jeg skal ikke trætte de ærede Medlemmer med at udtale mig om Lovforslagets Enkeltheder, Lønningernes Størrelse, Lønningsklasserne osv., fordi disse jo ville komme til at foreligge til nærmere Dmtale, dels formentlig i et Udvalg, og dels paa et senere Stadium af Sagens Behandling. — Det, jeg egentlig nærmest ønskede at udtale mig om, var det Spørgsmaal, som blev bragt frem af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), fordi jeg, som sagt, har skænket denne Sag en nærmere Overveielse og derfor troet at skulde at give det ærede Thing en Udsigt over det Resultat, hvortil jeg i saa Henseende er kommen. Jeg vil derfor begynde med at gjøre det høie Thing bekendt med, hvorledes man lige indtil den Dag idag har anset sig fuldstændig berettiget til at tage fra Præsteembederne, ikke alene for derved at forbedre Lønningen for Bispeembederne, men at man ligeledes har anset sig for berettiget til ad administrativt Vej, ved kongelig Resolution at tage fra Præsteembederne, for derved at oprette en hel Fond, nemlig den, der i sin Tid blev dannet ved kongelig Resolution til Amtsprovsternes Lønning. Endelig har man anset sig for fuldstændig berettiget til at tage Midler baade fra Præsteembederne og Bispeembederne til Fordel for Seminariefonden, og ligeledes har man anset sig for fuldstændig berettiget til ved kongelig Resolution at tage af Præsteembederne til Fordel for andre Præsteembeder. Jeg skal tillade mig eksempelvis at oplyse dette for det høie Thing, og skal derefter gaa over til en Undersøgelse af, hvorvidt Statsforandringen i 1848 kan antages at have haft nogen væsentlig Indflydelse i saa Henseende. Hvad jeg vil tillade mig at anføre er selvfølgelig kun eksempelvis, men jeg tror, at det vistnok vil være tilstrækkeligt til at oplyse det høie Thing om, at en saadan Vej blev fulgt. Jeg skal først vende mig til Bispeembederne og der gjøre opmærksom paa, hvorledes der, saavidt jeg veed, neppe er et eneste Bispeembede her i Landet, uden at man har anset sig berettiget til at tage Noget fra Indtægterne af de større Embeder i vedkommende Stift og henlægge det, man tog, til Bispeembedet. Jeg skal oplyse dette for de fleste Stifters Vedkommende. For Sjællands Stift skal jeg gjøre opmærksom paa, at man i 1682 ved Rescript af 13de Mai uden videre har henlagt Rødovre Sogn med alle Tiender og al Præsterettighed til Sjællands Bispeembede blot med Forpligtelse for Biskoppen til at holde en Rappellan m. m. Man har gjort det Samme ved et tidligere Rescript for Brøndshøj

Sogns Vedkommende, og de ærede Medlemmer, der nøie sætte sig ind i Finantslovens Detailler, ville kunde finde Spor heraf i Anmærkningerne til Finantsloven, hvor Bispetienderne staa opførte. For Viborg Stifts Vedkommende har man ved samme Tid nemlig 1680 ligeledes ved Igl. Resolution henlagt et Kald med Annek til Bispeembedet, og 1828 og 1832 har man med stadfæstet denne Ordning, idet man kun har gjort den Forandring, at man ansatte en Sognepræst, hvem man forpligtede til at svare 250 Rd. aarlig til Bispeembedet. Man har for Aarhus Stifts Vedkommende i Slutningen af det 17de Aarhundrede nemlig Mar 1691 og senere under 7de Septbr. 1759 paalagt to Sognepræster til Bispegaardens Vedligeholdelse at give 100 Rd. aarlig af deres Indtægter. Man har endelig for Ribe Bispestols Vedkommende dels i 1687 henlagt to Sognekalds Indtægter til Vedligeholdelsen af Bispegaarden og dels i 1804 paalagt nogle Sognekald at svare til Bispestolen en Afgift af mellem 7 og 8 Ldr. Rug og 27 Ldr. Byg. Det vil ses heraf, at man er gaaet videre end det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) talte om, nemlig ved Resolution til fratage nogle Embeder af deres Indtægter til Fordel for selve Menighederne; man har nemlig taget af Embedernes Indtægter til Fordel for Stifterne . . . (Th. Nielsen: Det var dengang). Det var dengang, siger et æret Medlem. Jeg skal komme til Rutiden, naar det ærede Medlem vil give Tid. — Dernæst har man, som jeg berørte, ligeledes anset sig berettiget til til Fordel for Seminariefonden at røre ved Indtægterne, dels ved Bispeindtægterne og dels ved Præsteindtægterne. I Begyndelsen af dette Aarhundrede lagde man paa en Del Præstekald en Afgift af mellem 50 og 100 Rd. aarlig til Seminariefonden, og man har tillige med Hensyn til Tienden, der var henlagt til Bispeembederne, ligeledes ved simpel Igl. Resolution taget af disse Bispeindtægter og lagt til Seminariefonden; for Sjællands Stifts Vedkommende skal jeg gjøre opmærksom paa, at man i 1822 bestemte, at Tienden af 1880 Lønner Hartkorn skulde henlægges til Seminariefonden, hvad man igen forandrede i 1832. Man har ligeledes anset sig fuldstændig berettiget til baade i 1848 og 1854 at forandre ved kongelig Resolution, ikke ved Lov, Lønningsmaaden for Bisperne. Jeg tror, at Bestemmelsen er af 29de December 1848 for Jyens Stifts Vedkommende og af 1854 for Sjællands Stift og et eller to andre Bispeembeder. At senere Regjeringen og Rigsdagen ere blevne enige om at give disse Bispetiender en anden Plads paa Finantsloven, end foreslaaet af Regjeringen, vedkommer ikke denne Sag. Det, det her kommer an paa, er at man endnu i 1854 har anset sig berettiget til ad administrativt Vej at indføre denne Forandring med Hensyn til Lønningsmaaden, nemlig fast Pengeløn i Stedet for Tiende. — Jeg berørte endvidere, at